

Ljubac Mec, Danijela–Zlatarević, Vesna**IZAZOVI U SUVREMENOM OBRAZOVANJU****Uvod**

Obrazovanje je temelj sigurnog, organiziranog, dostižnog i održivog društva u svijetu. Međutim, kako bi služilo ovoj ulozi podrške i osnaživanja u modernom društvu, treba ga ispravno razumjeti i provoditi. Jedan od izazova obrazovanja je i moderno društvo. To je 'društvo' suočeno i oblikovano današnjim razvojem u svim različitim sektorima ljudskog postojanja na lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini. Stoga je u biti 'moderno društvo' svako postojeće društvo u promjeni. Ovi današnji razvoji odnose se, na primjer, na trendove u demografiji, gospodarstvu, politici, jeziku i komunikaciji, znanosti i tehnologiji i filozofijama koji imaju odlučujući utjecaj na određenu zajednicu – malu ili veliku. Trendovi su poznati dugi niz godina, ali se ostvaruju jedinstveno u različitim „modernim društvima“. Na primjer, Wolhuter dao je pretpostavku o vjerojatnim društvenim trendovima ili tendencijama koje će se manifestirati u 21. stoljeću.¹ Obrazovanje i moderno društvo su međusobno ovisni. Nacionalna društva očekuju od svojih odgovarajućih obrazovnih sustava da pruže obrazovanje koje će podržati održavanje i razvoj jedinstvenih i cijenjenih obilježja društava da svojim članovima pruže primjenjive obrazovne mogućnosti za učinkovito funkcioniranje u društvu i međunarodnom svijetu. Obrazovni sustav treba svojim stručnim kompetencijama organizirati i jačati sastavnice i elemente tog sustava na način da se potrebe obrazovanja mogu kontinuirano zadovoljavati, a istovremeno učinkovito brinuti o stalno promjenjivim tendencijama i kratkoročnim promjenama. Društvo će očekivati da obrazovanje pojedinim učenicima pruži diferencirane obrazovne mogućnosti za njegovanje i razvoj sadašnjih značajki određene zajednice u kontekstu nagađanja vjerojatnih društvenih trendova na lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini. Kroz ove obrazovne mogućnosti učenici će steći bitne kompetencije za podršku i održavanje dobrobiti sigurnog i zdravog društva. Učenici će, kao pojedinci koji se samoostvaruju, očekivati da će obrazovanje pružiti dovoljno diferenciranih obrazovnih prilika kako bi se svakom učeniku omogućilo da se osposobi za zadovoljavajući život, integriran i usklađen s ostalim pojedincima i organizacijama na nacionalnoj i međunarodnoj razini.² Obrazovanje i obrazovni sustav trebaju imati viziju koja će zadovoljiti obrazovne potrebe određenog društva kojemu je namijenjena. Da bi se postigla takva učinkovita obrazovna ponuda koja podržava održivi razvoj modernog društva koje karakteriziraju stalne brze promjene, važno je razmotriti sljedećih nekoliko elemenata:

¹ STEYN, H. J.–WOLHUTER, C. C. (Eds.): *Education systems: challenges of the 21st century*. Potchefstroom: Keurkopié, 2008. 13.

² STEYN, H. J.–WOLHUTER, C. C. (Eds.): *The education system: a comparative education perspective*. Potchefstroom: Keurkopié, 2014. 98–100.

- trebalo bi koristiti odgovarajuću definiciju obrazovanja;
- razumjeti strukturu i funkcioniranje obrazovnog sustava;
- identificirati različite vrste obrazovnih sustava;
- vanjske i unutarnje kontekstualne tendencije treba ispravno obraditi;
- organizirati obrazovne potrebe različitih skupina zainteresiranih za obrazovanje;
- potrebna infrastruktura za ispunjavanje obrazovnih potreba treba biti dobro osmišljena;
- treba odlučiti o potrebi pružanja dodatnih obrazovnih programa i Projekata.³

Osim toga, kako bi se osigurao održiv odnos između obrazovanja i društva treba koristiti jednostavnu i razumljivu definiciju obrazovnog sustava. U tom kontekstu, obrazovni sustav može se definirati kao okvir za učinkovite obrazovne mogućnosti za zadovoljavanje obrazovnih potreba članova i organizacija u ciljnoj skupini ili društvu gdje se planirane nastavne aktivnosti su organizirane u svrhu podupiranja pojedinačnih učenika kako bi stekli međusobno dogovorene kompetencije (znanja, vještina i stavova te kako bi mogli obavljati svoje različite uloge u životu.⁴ Planirane nastavne aktivnosti uključuju tipične elemente poučavanja kao što su ciljevi poučavanja, nastavne strategije i metode, sadržaj, ocjenjivanje. Smatra se da nastavnik treba 'podržati' učenike da uče ili da sami steknu dogovorene kompetencije. Međusobno dogovorene kompetencije uključuju integriranu kombinaciju znanja, vještina i stavova, što uključuje komunikacijske, numeričke, socijalne, ekonomsko-financijske, znanstvene, tehnološke, fizičke, ekološke i filozofske kompetencije. Ove kompetencije su međusobno dogovorene kao prihvatljivi, cijenjeni i ostvarivi ishodi obrazovanja. Učenici bi trebali moći primijeniti ove kompetencije kako bi mogli obavljati svoje različite uloge u životu. Učenici trebaju funkcionirati kao samoaktualizirajuće osobe, kao članovi obitelji, svojim profesionalnim uključivanjem, kao aktivni građani i članovi organizacija zajednice koje pridonose dobrobiti zajednice.⁵ Okvir obrazovnog sustava sastoji se od nekoliko komponenti: politike obrazovnog sustava, administracije obrazovnog sustava i obrazovnih potpornih službi, koje funkcioniraju na integrirani način kako bi se zadovoljile raznolike i jedinstvene obrazovne potrebe ciljne skupine ili nacionalnog društva. Između ciljne skupine i obrazovnog sustava postoji recipročan odnos. Ciljnu skupinu nacionalnog obrazovnog sustava čini nacionalna zajednica pojedine zemlje. Glavna svrha obrazovnog sustava je zadovoljiti obrazovne potrebe ciljne skupine. Isto tako, treba uzeti u obzir i određivanje tipa obrazovnog sustava koji može biti ovisan ili neovisan. Priroda odnosa između obrazovnog sustava i njegove ciljne skupine određuje vrstu obrazovnog sustava o kojem se radi. U slučaju ovisnog obrazovnog sustava, uspostavlja se određeno društvo, posebno kako bi zadovoljilo svoje obrazovne potrebe. U ovom slučaju, predmetni

³ STEYN, H.–VOS, D.–BEER, Louw de: *Education in Modern Society*; BCES Conference Books, Volume 16. Sofia: Bulgarian Comparative Education Society, 2018. 13.

⁴ STEYN, H. J.–WOLHUTER, C. C.–VOS, D.–De BEER, Z. L.: *South African education system: core characteristics in focus*. Potchefstroom: Keurkopié, 2017. 12. (U nastavku STEYN–WOLHUTER–VOS–De BEER, 2017.)

⁵ STEYN–WOLHUTER–VOS–De BEER, 2017. 161–182.

obrazovni sustav dužan je primijeniti svoje profesionalne sposobnosti za analizu i integraciju obrazovnih potreba koje se stalno mijenjaju i sastaviti potrebnu infrastrukturu da zadovolji te potrebe. Svi nacionalni obrazovni sustavi spadaju u ovu kategoriju. U slučaju neovisnih ili privatnih obrazovnih sustava, sami si biraju svoje pojedinačne ciljne skupine i osiguravaju sve ili dio obrazovnih potreba identificiranih ciljnih skupina.⁶

Prema članku 65. Ustava Republike Hrvatske, obrazovanje je u Republici Hrvatskoj svakomu dostupno, pod jednakim uvjetima, u skladu sa sposobnostima te besplatno, u skladu sa Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi.

Izazovi u suvremenom obrazovanju

Šetić upozorava da dinamične promjene u našem društvu impliciraju promjene u obrazovanju,⁷ a organizacija Unesco (2022) ističe da suvremeno vrijeme zahtjeva hitnu i veliku transformaciju u obrazovanju kako bi se utjecalo na povećanje sposobnosti djelovanja na održiviju budućnost. Današnje su društvo zaokupili globalizacijski procesi koje za sobom vuku brojne izazove pri čemu su sve izraženiji problemi sustava školstva i nastojanja da se na njih primjereno odgovori. Diane Whitehead) ističe da se napredak obrazovanja može potaknuti ukoliko obrazovni sustavi omoguće pristup kvalitetnim i pravednim obrazovnim mogućnostima kako bi svi učenici mogli ostvariti svoj puni potencijal.⁸ Posebno se pri tome ističu pitanja o okolišu, gospodarskoj krizi, globalnoj pandemiji te važnosti fleksibilnosti obrazovnog sustava.

Veliki je broj izazova suvremenoga obrazovanja, a oni koji se osobito ističu i utječu na sustav su: financiranje, depopulacija, starenje stanovništva, promjene na tržištu rada i gospodarstva, kultura škole, sustav vrednovanja, razvoj novih tehnologija, opremljenost, vrijednosti društva, položaj učitelja, rezultati međunarodnih procjena znanja i drugi.

Nedovoljno financiranje jedan je od najvećih izazova u obrazovanju. To je onaj izazov koji dovodi do niza drugih problema u funkcioniranju. U Republici Hrvatskoj javne se potrebe u osnovnom i srednjem školstvu utvrđuju na temelju državnog pedagoškog standarda koji donosi Hrvatski sabor, na prijedlog Vlade Republike Hrvatske. Pri tome se financijska sredstva osiguravaju za materijalno poslovanje osnovnih škola, tekuće i investicijsko održavanje te adaptaciju i sanaciju osnovnoškolskih građevina kroz decentralizirana sredstava. Problem nastaje u tome što je razvoj obrazovanja brži od porasta potrebnih financijskih sredstava pri čemu je ključan gospodarsko-politički sustav zemlje te koncepcija financiranja javnih rashoda. Svjesni loše financijske situacije u obrazovnom sustavu Republike Hrvatske, osnovnoškolske institucije samostalno pokušavaju naći izvore financiranja neovisne od osnivača ili Vlade (sponzorstva, donacije, dotacije, otvaranje tržišnih odnosa i dr.).

⁶ WOLHUTER, C. C.–JACOBS, L.–STEYN, H. J. (Eds.): *Thinking about education systems*. Potchefstroom: Keurkopié, 2015. 37.

⁷ ŠETIĆ, Nevio: *Izazovi suvremenog obrazovanja i hrvatski nacionalni kurikulum*. Hrvatska revija 1, 2018.

⁸ WHITEHEAD, Diane: *Leading Innovation in Education*. Pristupljeno 20. ožujka, 2024. 66–70.

Značajna financijska sredstva osnovne škole osiguravaju iz europskih fondova i time doprinose kvalitetnim sadržajima, unaprjeđuju kvalitetu rada i stvaraju poticajnu okolinu.

Razmišljajući o digitalizaciji, neizostavno je istaknuti važnost digitalne transformacije i kao katalizatora za inkluzivne inovacije.⁹ Svako suvremeno društvo obilježeno je tehnološkim razvojem. Tehnološki se napredak ogleda u svakom području života, pa tako i u odgoju i obrazovanju. Prvenstveno se to očituje u potrebi osposobljavanja učitelja za obrazovnu upotrebu informacijsko-komunikacijske tehnologije, potom osposobljavanju učenika, prilagodbi nastavnih materijala, upotrebi računalnih programa, interneta i multimedijских izvora. Naravno, ključ svega navedenoga stoji u odgovarajućem opremanju škola računalnom tehnologijom, iako je u razvijenijim zemljama ulaganje u ljudske resurse podjednako ulaganju u opremu.

Centar za digitalna obećanja za inovacije kombinira povjerenje unutar edukatora, istraživača, lokalne i regionalne obrazovne zajednice, uključujući pritom studente, roditelje i neprofitne organizacije sa sposobnošću istraživanja, razvijanja i pronalaženja kvalitetnih rješenja putem metoda koje su prihvatljive i usmjerene na razvoj kapitala.

Razvoj gospodarstva jedan je od najvećih izazova suvremenog obrazovanja. Hrvatska udruga poslodavaca apelira na razvijanje konkurentnih obrazovnih programa kako bi se došlo do kvalitetnog visokog obrazovanja i gospodarskog napretka, ističući pritom da bi ljudski kapital trebao biti značajniji od prirodnih resursa ili financijskog kapitala jer je osnovni potencijal za razvoj gospodarstva što implicira kvalitetniji život stanovništva. Utjecaj najjačih gospodarskih sila je velik i domaće je gospodarstvo izloženo toj konkurenciji, stoga je potrebno uvesti strateške promjene u odgoju, obrazovanju, znanosti i tehnologiji u smislu prilagodbe obrazovnih programa potrebama razvoja hrvatskog društva i gospodarstva. Sukladno navedenom, u Republici Hrvatskoj nužan je razvoj gospodarske politike.

Da bi se napredovalo u primjerenom razvoju obrazovnog sustava potrebno je zadovoljiti sljedeće:

- demografske preduvjete
- političke preduvjete
- gospodarsko – financijske preduvjete
- kadrovske preduvjete
- tehničko-informatičke preduvjete
- pedagoško-didaktičke preduvjete

Kultura škole kao izazov u suvremenom obrazovanju

Jedan od izazova današnjeg odgojno obrazovnog sustava je svakako i kultura škole. Pojam „školska kultura“ definiran kao „kvaliteta i karakter života temeljen na iskustvenim modelima akademske zajednice“.¹⁰ Ona što karakterizira

⁹ SMITH, Kimberly–YOUNG, Viki M.: *How Unlocking the Power of R&D Through Inclusive Innovation Can Transform Education*. Digital Promise, Center for Inclusive Innovation, 2024. 3.

¹⁰ TUS, Jhoselle: *An assesment of the school culture and its impact on the academic performance of the students*. International Journal of All Research Writings, 2020/11. 11.

kulturu škole je široka raznolikost ponašanja i aktivnosti koje demonstrira svaki pojedini učenik. Osim toga, Escalona smatra da kultura nije nepromjenjiva niti podložna promjenama. Osim toga,¹¹ Peterson i Deal opisuju školsku kulturu kao način na koji nastavnici i osoblje surađuju kako bi postigli cilj i unaprijedili viziju škole.¹² Atmosfera i kultura koja pogoduje učenju korisna je za učenje učenika te može imati pozitivan učinak na akademska postignuća učenika. Školska kultura se odnosi na podupiranje percepcije,¹³ odnose, stavove te pisana i verbalna pravila koja pomažu profesionalnom zadovoljstvu, moralu i učinkovitosti, kao i uspjehu učenika.¹⁴ Istraživanja pokazuju da je visoka razina učeničkih postignuća značajno povezana s trudom i pozitivnim stavom nastavnika, učinkovitim izvršavanjem zadataka koji su zadani te povećanom željom učenika za učenjem. Harper navodi kako su učenici pod najvećim utjecajem školske kulture.¹⁵ Pozitivna školska kultura jedan je od elemenata u kojem napor i nastavnika i učenika, svih koji su uključeni u nastavni proces rezultiraju korisnim iskustvima. Ona utjelovljuje standarde, tradiciju i očekivanja institucije.¹⁶ Učenici su najviše pod utjecajem školske kulture i najodgovorniji su za njezino provođenje na najnižoj razini.¹⁷ Pozitivna školska kultura je pozicija u kojoj se napor prenosi u pozitivna iskustva za osoblje i učenike. Uspjeh i ispunjenje glavna su obilježja pozitivne školske kulture. Kada škola ima pozitivnu kulturu, učitelji su oduševljeni radom jer vide širu sliku, a učenici su u funkcionalnoj sposobnosti, mentalno i emocionalno, da uče.¹⁸ Brojna istraživanja su provedena kako bi se istražio uzročno-posljedični odnos koji postoji između školske kulture i niza čimbenika, uključujući, izvedbu, postignuća učenika, psihološke potrebe i ulogu koju školski voditelji igraju u školskom okruženju. U školama je jako važno da se stavi snažan naglasak na kulturu škole kako bi se poboljšala školska uspješnost.¹⁹ U istraživanju pod nazivom „Školska klima, angažman učenika i akademski uspjeh“ Konolda i sur.,²⁰ istraživači su pokazali da je autoritativna školska klima povezana s akademskim uspjehom u

¹¹ ESCALONA, D.: *Your voice: Culture is not static and unchanging, let's celebrate that.* 2018. <http://www.chicagotribune.com>

¹² PETERSON, Elizabeth R.–RAYNER, Stephen G.–ARMSTRONG, Steven J.: *Researching the psychology of cognitive style and learning style: Is there really a future? Learning and Individual Differences.* Journal of Educational Psychology; 2009/4. 518–523.

¹³ Isto.

¹⁴ LOGAN, Carissa: *School Culture: A Place Where Every Child Is a Leader.* 2019. <https://www.leaderinme.org/blog/leader-school-culture/>

¹⁵ HARPER, A.: *School culture change more effective if student-led.* 2019. <https://www.educationdive.com/news/school-culture-change-more-effective-if-student-led/545882/> (U nastavku Harper, 2019.)

¹⁶ LUCAS, Bill–SPENCER, Ellen Mary–STOLL, Louise–FISHER-NAYLOR, Di–RICHARDS, Niasian, James–MILNE, Katy: *Creative thinking in schools; A leadership playbook.* Crown House Publishing Company LLC PO Box 2223 Williston, VT 05495, USA, 2023.

¹⁷ Harper, 2019.

¹⁸ Teaching Strategies, Teaching Tools, www.prodigygame.com

¹⁹ BADRI, R.–AMANI-SARIBAGLOU, J.–AHRARI, G. –JAHADI, N.–MAHMOUDI, H.: *School culture, basic psychological needs, intrinsic motivation and academic achievement: Testing a casual model.* Mathematics Education Trends and Research, 2014. 1–13.

²⁰ KONOLD, Tim–CORNELL, Dewey–JIA, Yuane–MALONE, Marisa: *School Climate, Student Engagement, and Academic Achievement: A Latent Variable, Multilevel Multi-Informant Examination.* AERA Open, 2018/4. 1–17.

srednjoj školi. Utjecaj ravnatelja, nastavnika i drugog osoblja ima značajan učinak na to kako će učenici biti uspješni.

Izazovi za uspostavljanje pozitivne školske kulture:

1. Tehnologija. Digitalizacija u obrazovnom sustavu je u skladu s trenutnim tehnološkim razvojem i naširoko se prakticira od implementacije online učenja koje nastupilo uslijed COVID pandemije. Nakon što sastanci licem u lice više nisu prioritet, svako planiranje proces, radna uputa, rasprava, donošenje odluka te, radni sastanci počelo se odvijati putem različitih online platformi. Aspekti komunikacije uz korištenje različitih medija kao što su pametni telefoni, korištenje kanala društvenih medija i digitalnih platformi kao što su Google Meet, Zoom i Teams postali su vrlo važan medij u povezivanju organizacijskih administracija s razinom implementacije.²¹

2. Vještine i znanja u razvoju kontinuiranog profesionalizma nastavnika integracijom metode korištenja digitalnih platformi u različite obrazovne svrhe. Smatra se kako je kreativniji i inovativniji pristup bitan u suočavanju s takvom krizom kako bi se formiralo održivije i cjelovitije rješenje.²² Svaki nastavnik dužan je osigurati materijale za učenje i poboljšati ih online korištenjem različitih postojećih aplikacija za učenje kao što je korištenje Google učionice kao jednog od medija za učenje na mreži.²³

3. Integritet za koji su odgovorni lideri u uključivanju vrijednosti nastavnika kako bi se oni i dalje pridržavali ključnih vrijednosti koje su temeljne za organizaciju. Mogu se implementirati različiti programi usredotočujući se na osnovne vrijednosti u organizacijama kao što su izvrsnost u karijeri, razvoj održivosti i povećani integritet, uključujući duhovne vrijednosti koje mogu ojačati čiste vrijednosti u službi.²⁴ Ovi programi pomažu ravnateljima poboljšati učinkovitost škole i pomažu učiteljima da ostanu svjesni trenutnih potreba i potreba politike. Poštivanje vrijednosti i integriteta organizacije od strane nastavnika pomaže pozitivnoj školskoj klimi.

Suvremene nastavne metode – prioritetni smjer razvoja obrazovanja

Obrazovanje je važan čimbenik razvoja svakog društva i ima presudnu ulogu u oblikovanju budućnosti pojedinaca i zajednica. Obrazovanje je značajno evoluiralo, a tradicionalne metode zamijenjene su suvremenim metodama poučavanja koje su djelotvornije, učinkovitije i prilagodljivije. U posljednje vrijeme

²¹ AL-FURSAN, M.–AL-SHURMAN, M.: *The Degree of Inclusion of Service Learning Projects in the Textbooks of National and Civic Education in the Primary Stage in Jordan*. Jordan Journal of Educational Sciences, 2018/2. 143–156.

²² Miao, C., et al. The role of social support and environment: The mediating effect of college students' psychology and behavior. *Environment and Social Psychology*, 2020/1.

²³ Zynuddin, S. N.–Kenayathulla, H. B.–Sumintono, B.: *The relationship between school climate and students' non-cognitive skills: A systematic literature review*. Heliyon, 2023/4.

²⁴ HAMILAH, Hamilah–DENNY, Denny–HANDAYANI, Evi: *The Effect of Professional Education, Experience and Independence on the Ability of Internal Auditors in Detecting Fraud in the Pharmaceutical Industry Company in Central Jakarta*. International Journal of Economics and Financial Issues, 2019/5. 55–62.

raste zabrinutost oko kvalitete obrazovanja u raznim dijelovima svijeta. Kao takva, postoji potreba za usvajanjem suvremenih metoda poučavanja koje su u skladu s aktualnim trendovima i mogu zadovoljiti različite potrebe učenja učenika. Tijekom godina obrazovanje je značajno evoluiralo, a tradicionalne metode zamijenjene su suvremenim metodama poučavanja koje su djelotvornije, učinkovitije i prilagodljivije. Tradicionalne nastavne metode poučavanja pokazale su se neučinkovitima u zadovoljavanju potreba učenika 21. stoljeća, koji je izložen širokom rasponu tehnoloških dostignuća. Napredak tehnologije doveo je do pojave raznih nastavnih tehnika koje su revolucionirale obrazovni sustav i unaprijedile i suvremene nastavne metode koje imaju bitnu ulogu u razvoju obrazovanja. Istraživanja su pokazala ograničenja tradicionalnih metoda poučavanja te su ukazala na nedostatnost istih za ispunjavanje zahtjeva današnjih učenika. Smatra se kako su suvremene metode poučavanja kao što su gamifikacija, projektno učenje i personalizirano učenje učinkovitiji u jačanju angažmana učenika, motivacije i ishoda učenja. Isto tako, smatra se da je uključivanje suvremenih metoda poučavanja u obrazovnu praksu neophodno za kontinuirano unaprjeđenje obrazovnih sustava i pripremu učenika za izazove 21. stoljeća. Pri tome se ističe značaj izobrazbe i stručnog usavršavanja nastavnika u uspješnoj primjeni suvremenih metoda poučavanja. Suvremene metode poučavanja neophodne su kako bi se osiguralo relevantno i učinkovito obrazovanje. Razvoj suvremenih nastavnih metoda prioritetno je usmjerenje za razvoj obrazovanja. Istraživanja su pokazala da moderne nastavne metode imaju potencijal poboljšanja ishoda učenja i povećanja angažmana učenika. Međutim, uspješna provedba zahtijeva odgovarajuću obuku, resurse i podršku za nastavnike i učenike. Interaktivne metode podrazumijevaju metode koje aktiviraju učenika i potiču ga na samostalno razmišljanje, a učenik je u središtu obrazovnog procesa. Teorijski temelj suvremenih metoda poučavanja su pedagoške teorije i koncepti koji se usredotočuju na poticanje sudjelovanja učenika u procesu učenja. Imaju utjecaj na razvoj kreativnog mišljenja i neovisnost učenika korištenjem novih informacijskih i komunikacijskih tehnologija. Osim toga, važnu ulogu igra i socio-psihološki pristup koji se temelji na razumijevanju individualnih potreba i interesa. Pri odabiru nastavnih metoda važno je uzeti u obzir interakciju učenika i nastavnika, kao i komunikacija među učenicima, koji su važni za formiranje kolektiva i kreativne atmosfere u učionici.

Istraživanja su pokazala da postoje sljedeće suvremene obrazovne metode:

1. Aktivno učenje: učenici aktivno sudjeluju u procesu učenja, rješavaju probleme, raspravljaju materijale i rad u skupinama.
2. Učenje na daljinu: korištenje tehnologije za učenje, kao što su online tečajevi, videopredavanja i webinare.
3. Učenje temeljeno na projektima: Učenici rade na stvarnim projektima, rješavaju probleme i primjenjuju ono što su naučili u praksi.
4. Interaktivno učenje: metoda koja uključuje korištenje interaktivnih ploča, virtualne stvarnosti tehnologije i drugih suvremenih alata za učenje odnosno korištenje interaktivnih tehnologija i igara kako bi učenje bilo zabavno i učinkovito.
5. Povratne informacije i samoprocjena: Učenici dobivaju povratne informacije o svom radu i uče se samoocjenjivati svoj napredak.

6. Personalizacija učenja: učitelji prilagođavaju proces učenja potrebama svakog učenika, pružajući dodatne materijale i individualnu podršku.
7. Učenje temeljeno na problemima (PBL): učenici rješavaju stvarne probleme radom u grupama i dijeljenjem znanja i iskustava.
8. Interaktivno učenje: korištenje interaktivnih tehnologija kao što su računalni programi, online tečajevi, webinar i drugi oblici tehnologija koji služe za povećanje angažmana učenika u procesu učenja.
9. Internetsko učenje (E-learning): korištenje internetskih tehnologija za učenje, uključujući online tečajeve, video upute, elektroničke udžbenike i druge mrežne izvore.
10. Mješovito učenje: kombinacija tradicionalnog učenja u učionici i online učenja, dopuštajući učenicima fleksibilnost organiziranja vremena i učenja izvan učionice.
11. Tehnolijske igre (Gamification): korištenje elemenata igre, kao što su natjecanja, bodovi, nagrade, motiviranje učenika i povećanje njihove uključenosti u proces učenja.

Prednosti suvremenih obrazovnih metoda:

1. Promiče aktivno učenje omogućujući učenicima da se aktivnije uključe u proces učenja.
2. Poboljšava kritičko razmišljanje i usmjerene su na razvoj vještina kritičkog mišljenja, koje su bitne učenicima za analizu informacija i donošenje odluka.
3. Promiče suradnju jer naglašavaju grupni rad i suradnju, što omogućuje učenicima da uče jedni od drugih i izgrade svoje socijalne vještine.
4. Olakšava personalizirano učenje koristeći tehnologiju te omogućuju individualizirane planove učenja koji učenicima pomažu da uče vlastitim tempom.
5. Pruža neposrednu povratnu informaciju jer koriste tehnologiju za pružanje trenutne povratne informacije učenicima, omogućujući im da prate svoj napredak i identificiraju područja za poboljšanje.

Nedostaci suvremenih obrazovnih metoda:

1. Pretjerano oslanjanje na tehnologiju: Neke moderne obrazovne metode uvelike se oslanjaju na tehnologiju, koja može biti nedostatak u područjima s ograničenim resursima ili nepouzdanom tehnologijom.
2. Nedostatak interakcije licem u lice: Suvremene obrazovne metode mogu smanjiti interakciju licem u lice između nastavnika i učenika, što može dovesti do nedostatka osobne povezanosti i podrške.
3. Zahtijeva specijaliziranu obuku: Mnoge moderne obrazovne metode zahtijevaju specijaliziranu obuku za nastavnika, što može biti nedostatak u područjima s ograničenim pristupom stručnom usavršavanju.
4. Može biti skupo: neke moderne obrazovne metode mogu biti skupe za implementaciju, što može biti nedostatak za škole s ograničenim proračunima.
5. Nije prikladno za sve učenike: Neke moderne obrazovne metode možda nisu prikladne za sve učenike, osobito oni s različitim stilovima učenja ili posebnim potrebama.

Zaključak

Poznato je da se promjene u obrazovanju usredotočuju na učenje učenika. Cijela promjena nije nimalo jednostavna. Promjena uključuje razvoj učitelja, ali i ishode učenika koji uče, stoga su učeničko učenje, nastavnički razvoj i školski napredak usko povezani. Zaključno se može reći da je u napretku suvremenog obrazovanja učeničko učenje središte promjena, učitelji su ključne uloge u promjeni, a škola je podrška. Napredak je nemoguć bez jednog od tih faktora.²⁵

Nužnost suvremenih promjena obrazovanja, znanosti i tehnologije proizlazi iz cjelokupne složene situacije u kojoj se nalazi hrvatsko društvo, a koje su posljedica promijenjena globalizirajućeg okružja, ali i unutarnjih društvenih, ekonomskih, kulturnih i demografskih promjena. Takve okolnosti zahtijevaju dugoročno i sveobuhvatno promišljanje o važnosti obrazovanja i znanosti u društvu, a posebice u stvaranju inovativnog društva i gospodarstva, prilagodljivog budućim izazovima.

²⁵ SHEN, Yanxia: *The Effect of Changes and Innovation on Educational Improvement*. International Education Studies, 2009/3. 73–77.

Literatura

- AL-FURSAN, Mohammad–AL-SHURMAN, Muneera: *The Degree of Inclusion of Service Learning Projects in the Textbooks of National and Civic Education in the Primary Stage in Jordan*. Jordan Journal of Educational Sciences, 2018/2. 143–156.
- BADRI, Rahim–AMANI-SARIBAGLOU, Javad–AHRARI, Gh.–JAHADI, Navideh–MAHMOUDI, Hojjat: *School culture, basic psychological needs, intrinsic motivation and academic achievement: Testing a causal model*. Mathematics Education Trends and Research, 2014/3. 1–13.
DOI:10.5899/2014/metr-00050
- ESCALONA, D.: *Your voice: Culture is not static and unchanging, let's celebrate that*. 2018. <http://www.chicagotribune.com>
- FANCERA, Samuel F.: *School Climate and Academic Growth: Investigating One State's School Performance Report*. Journal of Educational Leadership and Policy Studies, 2018/2. 1–11.
- HAMILAH, Hamilah–DENNY, Denny–HANDAYANI, Evi: *The Effect of Professional Education, Experience and Independence on the Ability of Internal Auditors in Detecting Fraud in the Pharmaceutical Industry Company in Central Jakarta*. International Journal of Economics and Financial Issues, 2019/5. 55–62. DOI: 10.32479/ijefi.8602
- HARPER, A.: *School culture change more effective if studentled*. 2019. <https://www.educationdive.com/news/school-culture-change-moreeffective-if-student-led/545882/>
- KONOLD, Tim–CORNELL, Dewey–JIA, Yuane–MALONE, Marisa: *School Climate, Student Engagement, and Academic Achievement: A Latent Variable, Multilevel Multi-Informant Examination*. AERA Open, 2018/4. 1–17. DOI: 10.1177/2332858418815661
- LOGAN, Carissa: *School Culture: A Place Where Every Child Is a Leader*. 20019. <https://www.leaderinme.org/blog/leader-school-culture/>
- LUCAS, Bill–SPENCER, Ellen Mary–STOLL, Louise–FISHER-NAYLOR, Di–RICHARDS, Nia–SIAN, James–MILNE, Katy: *Creative thinking in schools; A leadership playbook*. Crown House Publishing Company LLC PO Box 2223 Williston, VT 05495, USA, 2023.
- Malone University: *The Importance of School Culture*. 2018. <https://online.malone.edu/articles/importance-of-school-culture/>
- MIAO, C., et al.: *The role of social support and environment: The mediating effect of college students' psychology and behavior*. Environment and Social Psychology, 2020/1. DOI: 10.18063/esp.v5i1.1387
- Organisation for Economic Co-operation and Development, PISA 2018 Results: What School Life Means for Students' Lives (Volume III) (Paris: OECD Publishing, 2019), 322. https://www.oecd-ilibrary.org/education/pisa-2018-results-volume-iii_acd78851-en
- PETERSON, Elizabeth R.–RAYNER, Stephen G.–ARMSTRONG, Steven J.: *Researching the psychology of cognitive style and learning style: Is there really a future? Learning and Individual Differences*. Journal of Educational Psychology, 2009/4. 518–523. DOI: 10.1016/j.lindif.2009.06.003

- SHEN, Yanxia: *The Effect of Changes and Innovation on Educational Improvement*. International Education Studies, 2009/3. 73–77.
DOI: 10.5539/ies.v1n3p73
- SMITH, Kimberly–YOUNG, Viki M.: *How Unlocking the Power of R&D Through Inclusive Innovation Can Transform Education*. Digital Promise, Center for Inclusive Innovation, 2024.
- STEYN, H. J.–WOLHUTER, C. C. (Eds.): *Education systems: challenges of the 21st century*. Potchefstroom: Keurkopié, 2008.
- STEYN, H. J.–WOLHUTER, C. C. (Eds.): *The education system: a comparative education perspective*. Potchefstroom: Keurkopié, 2014.
- STEYN, H. J.–WOLHUTER, C. C.–VOS, D.–De BEER, Z. L.: *South African education system: core characteristics in focus*. Potchefstroom: Keurkopié, 2017.
- STEYN, H.–VOS, D.–BEER, Louw de: *Education in Modern Society*; BCES Conference Books, Volume 16. Sofia: Bulgarian Comparative Education Society, 2018.
- ŠETIĆ, Nevio: *Izazovi suvremenog obrazovanja i hrvatski nacionalni kurikulum*. Hrvatska revija 1, 2018.
- TUS, Jhoselle: *An assesment of the school culture and its impact on the academic performance of the students*. International Journal of All Research Writings, 2020/11. DOI: 10.6084/m9.figshare.12250424.v1
- TUS, Jhoselle: *The Influence of Study Attitudes and Study Habits on the Academic Performance of the Students*. International Journal of All Research Writings, 2020/4. DOI: 10.6084/m9.figshare.13093391.v1
- VAN WYK, M.–STEYN, H.: *Electronic learning aids and social media in teaching*. In: Okeke, C.–Abongdia, J.–Olusola, E.–Van Wyk, M.–Wolhuter C. (Eds.): *Learn to teach: A handbook for teaching practice Cape Town*. Oxford University Press, 2016. 285–295.
- WHITEHEAD, D.: *Leading Innovation in Education*. Pristupljeno 20. ožujka, 2024. 66–70.
- WOLHUTER, C. C.–JACOBS, L.–STEYN, H. J. (Eds.): *Thinking about education systems*. Potchefstroom: Keurkopié, 2015.
- Zynuddin, S. N.–Kenayathulla, H. B.–Sumintono, B.: *The relationship between school climate and students' non-cognitive skills: A systematic literature review*. Heliyon, 2023/4. DOI: 10.1016/j.heliyon.2023.e14773
- Teaching Strategies, Teaching Tools, www.prodigygame.com
<https://www.zakon.hr/z/317/Zakon-o-odgoju-i-obrazovanju-u-osnovnoj-i-srednjoj-%C5%A1koli>, pristupljeno 15. ožujka 2024.
https://www.usud.hr/sites/default/files/dokumenti/Redakcijski_prociscen_t_ekst_Ustava_Republike_Hrvatske_Ustavni_sud_Republike_Hrvatske_15._siječnja_2014_.pdf, pristupljeno 15. ožujka 2024.
<https://www.unesco.org/en/articles/turning-point-why-we-must-transform-education-now>, pristupljeno 13. ožujka 2024.

Abstract

CHALLENGES IN MODERN EDUCATION

The time we are in is not at all ordinary. Dynamic and continuous changes in the world have caused great changes in all areas, including in the field of upbringing and education. With the development of technology and the change of lifestyle, numerous challenges appear to which the school system must adapt in order to be relevant to the main goal for which it exists, which is to guide young people towards overall development and life in the future.

This includes enabling new knowledge, developing skills and abilities, socialization and encouraging values to create a better person.

In order to enable the state system to respond to new challenges, it is necessary to reorient the education policy, within which planning and organization of external evaluation is necessary, as this systematically monitors the quality of education. In addition, a comprehensive approach to the design of subject curricula aimed at the development of student competencies is needed in order to fully realize the potential and opportunities that such an education has.

Keywords: challenges, modern education, upbringing